

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt - kr.
Félévre 5
Negyedévre 2 50
Egy hónap 1
Egyen szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többszöri hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Visszafelé megyünk.

Debreczen, jun. 6.

A szabadelvű párt pár hónappal ezelőtt lépett fenállásának huszonötödik évfordulójára; s ha magába szállva, széjjel tekint uralma tetőpontjáról: ijjesztő kép tárul elébe.

Ausztriával való szerencsétlen összefüzetésünk lánczait nemcsak hogy nem sikerült legkevésbé sem lazítania s ez által még saját programja keretében is lehetővé tenni nemzetünknek egy kis szabadabb mozgást, legalább egy pillanatnyi szabad lélegzétvételt: de sőt azon mesterkedtek e nagy hatalmu párt vezetői, hogy még szorosabbra fűzzék azt az áldatlan béklyót, hogy örökre, vagy legalább is beláthatatlan időkre kiszolgáltatassanak bennünket a velünk egy szijra fűzött idegen ország telhetetlen önzésének, kapzsiságának.

Politikai önállóságunk teljességének kihívásához egy lépéssel sem közeledtünk; sőt távolodtunk attól az állásponttól is, melyet Deák Ferencz műve, az Ausztriával való megegyezésünket tárgyaló 1867. XII. tcz. számunkra megjelent s melyet se Deák Ferencznek, se az ő legpecsovicsabb mamelukjának se volt eszé ágában sem örök időkre alkotott, megdönthetetlen és megváltozhatatlan alaptörvénynek állítani.

Tisza Kálmán s a vezérlete alatt állott bakközép éveken keresztül ostro-

molta e törvényt, mely elvégre is csak olyan törvény, mint a többi törvény; s ha a nemzet többsége akarja: bármely perczben sarokba dobhatja, ahol méltó helye is volna.

Az elfeledás szomorú temetőjén kivirult szabadelvű párt renegátjainak vakmerő kísérlete volt az egykór annyira döngetett 67-ki törvény bástyáit örök időre épített megdönthetetlen alkotásnak tüntetni föl; s valóban azt kell tapasztalunk, hogy a szabadelvű párt legfőbb céljának ez áldatlan összeköttetés szorosabbra fűzését tekinti.

Saját hatalmának óriás kiterjesztésével magába szívja az ingadozó egyéb pártokat, árnyalatokat és egyéneket; megbénítja azok önálló képességeinek a haza javára szolgálható kifejleszthetőségét; egyéni ambíciók kielégítésével lenyűgözi a vele egy közjogi alapon állók tevékenységét, mely esetleg hatalma gyöngülését jelenthetné. S ma ott áll hatalmas tetőpontján, a minden alkalmi ok nélkül kényre-kedvre derekát beadott nemzeti párttal s egyesíti kebelében a szabadelvűeket és conservativeket, a feltétlen mamelukokat s az önállóság lehető megvalósítására törekvőket. Egy tarka tábor, melynek jelszava: uralom; célja: a hatalom megtartása. Nemzeti, gazdasági önállóság: mellékkérdés, ily csekélység miatt nem érdemes megbontani a hatalom kezelő s kegyosztogató dicső szabadelvű párt mindenhatóságát.

Mily szépen kiszámította Horánszky hogy mennyire nem lehet a quotát emelni? s mily szépen beolvadt most ugy ő maga, mint pártja a quota-emelő szabadelvű párt áldó kebelébe?

És mit csinál most ez a roppant erős párt, mely hangzatos czime folytán hivatva volna hazánk szabadelvű fejlődését előmozdítani? Recseg, ropog, ingadozik; s az a veszély fenyegeti, hogy elnyeli az annyira kicsinyelt, semmibe semmibe se vett ugynevezett: n é p - p á r t,

A szabadelvű párt örök büne s mulasztása, hogy a reakciónak ezt a sötét táborát a poklok fenekéről napvilágra szülte.

Persze, első dolog volt saját hatalmának megteremtése miatt kiölni a magyarság lelkéből minden önállóságot, s a hatalmi parancsszó dróton rángatható játékbábjaivá gyurni át a keze ügyébe eső minden halandót. Érdekösszeköttetések ezer százával bevonni a hatalom pókhálójába az existenciákat s szabad választást engedni nekik az önállóság és a kenyér között.

Zsarnokabb módon még nem ült nemzet nyakára kormány, mint ez a magát »szabadelvű«-nek nevező s hirdető szédelő hatalom a „jog, törvény és igazság“ kápráztató frázisaival.

S ime a félszázados uralom megteremte a maga sanyaru gyümölcsét: sikerült felláztatnia a felekezeti elfogult-

Igmándi Miklós költeményeiből.

Busong a magyar dal . . .

Busong a magyar dal, hej van benne módja!
Világ egy zugában arva madár módra;
Csak alig hallhatni az idők zajában,
Büszke dalos népek verseny-viharában.

Énekel egész föld. Büszke dalos népek
Ajakán nagy messz kicsattog az ének,
Ereje, hatalma, bűbája a szónak-
Mellette magyar dal siratni való csak.

Mégis ha magyar vagy, te ne szeress másat,
Mindegy ha szegényebb, mindegy ha silányabb:
Az örül, a mikor a bölcsődbe tettek,
Az zokog, mikor a koporsódba tesznek.

Egész nap.

Egész nap a kis kertemben vagyok,
Kertem virágaival mulatok;
Azt nézem, hogy nyílnak azok, meg ezek:
Az estikék, a kisasszonytenyerek.

Ugy vonz magához ez is, meg az is:
Sarkantyuvirág, sárga premis,
Elhajolnak a szekfűk, az ibolyák,
De legislegjobban a kis rezedák.

Ah én ezekben szerelmes vagyok!
Tán mint a lányok, tán hogy olyanok;

Epp' olyanok a mint büszken emelik
Azokat a kis fürtös üres fejeik'.

Nem tündér, nem angyal.

Nem tündér, nem angyal,
Csak egy földi lányka,
De szebb mint a legszebb
Álom adománya.

Igaz valóság ez,
Nem hiu jelenség,
Áldott légy, óh atyám
Hogy nekem teremted.

KIS MADÁR . . .

Kis madár fenn a fán,
Már viradat óta;
Ki nem fogy belőle
Valami bus nóta.

O y igazán veri,
Oly szivből csattogja,
Ez az egész tájak
Utánna zokogja.

Hol is lett e madár
E szomorú daira?
Mintha emlékezném
Valahogy' én arra.

Mintha valamikor
Már hallottam volna,
Mintha valamikor
En daloltam volna!

AZ ISTEN ÁLDJON MEG.

Az Isten áldjon meg,
Hogy rám mosolyogtal,
Az Isten áldjon meg,
Hogy megszó itottál.

Az Isten áldjon meg,
Hogy megbocsátottál,
Az Isten áldjon meg,
Hogy feltámasztottál!

Feltámadt a szívem
Legelső szavadra,
Csak most, örömeben,
Csak meg ne hasána!

ÉFRI CZIGÁNY . . .

Éfri cigány, vén muzsikás,
Hogy' van, hogy az a palotás,
Mint valamék öreg apád
Szívfaítni, hej, kitalált?

Az a nóta, a mi mellett
Nagy Rákóczi elkesergett,

ságot, szabad levegőre csalnia, sőtét odavából a fajgyűlöletet s oda juttatni házákat, hogy ez is mindenben kövesse az általok annyira dédelgetett Ausztria gyalázatos példáját.

Megcsontítják a magyar czimert a magyar egyetemen, s ez ma, mint a keresztyénség sérelme, gyűjti táborba a sötétség híveit; a keresztyénség nevében izennek hadat a felekezeti béke, az állam rendje ellen; s az egyetemi ifjúság bizalmi feliratot intéz Széll Kálmán ur méltó ellenfeléhez Molnár János föltisztelendő urhoz.

A néppárt akna munkája folyik gőz erővel: s a jövő parlamenti ciklusra 60—70 új képviselőre számítanak, kik oda kerülnek a magyar törvényhozás csarnokába, hogy a reakció sötét zászlója alatt ostromolják a negyedszázados multra büszkén mutató dicső szabad-
elvé táborát.

Bizony, visszafelé megyünk.

B. J.

Debreczen, június 6.

Öszinteségi roham. A kormány egyik félhivatalosnak tekinthető szócsövét, a »Pesti Hirlap«-ot, mely szép frázisok mögé szokta eltakargatni az Ausztriával kacérkodó kormányhatárolom meztelenségét úgy látszik öszinteségi roham lepte meg egy óvatlan pillanatban s tegnapi számában a következőket írja többek közt annak jellemzésül, hogy milyen is a mi gazdasági helyzetünk a monarchiával való áldatlan kapcsolatban: »M i m a g y a - r o k — i g y i r a P. H. — e n n e k a m o n a r c h i a n a k c s a k i g a v o n ó á l l a t j a i v a g y u n k.« E beismerésbe rejlik a szabadelvű tábor kritikája. Tehát belátják hogy csak igavonó állat a mi nemzetünk s még meg igyekeznek a nyomorult helyzetből felszabadulni. Ellenben állathoz illő türelmes megadással szavazunk meg minden, a mit csak a közös miniszterek telhetetlensége követel s boldogan kérődznek a delegáczióális

Mikor fényes csaták után
Egyet tánczolt a palotán.

Az a nóta, az a nóta
Kuruczoknak riadója,
Mey ha zengett, fel magasbra
Csapat táboritűzek lángja.

Az e nóta, a mely mindig
Szomorú volt, sohesem vig,
Ha szólt harczon, lakodalmon,
Tarogatón vagy czimbalmon.

Utóljára akkor hangzott
Mikor minden leviharzott:
Őszi, őszi harmat után
Bujdosóknak lába nyomán:

A határnál bükkök alól
Szélfutta a tarogató,
Nyögve szólt rá a rengeteg,
Jobban hulltak a levelek.

Ott nem egy-két vén dalia
Leborult a hangjaira,
S rajtuk úgy-úgy megzokogott,
Mint a hogy most én zokogok.

Van Isten.

»Debreczen« tárczája.

(Elbeszélés az 1848—49. szabadságharc idejéből.)

Irta: Csorvássy István.

Mindenütt ölték, gyilkolták már akkor
a magyart, régi ellensége és régi jó barátja

ebédek nyaladékaival. Talán okulni fog a nemzet közvéleménye ez önkéntelenül előtört önkritikából.

A szünet vége. Atörvényhozás hosszúra szabott pünkösdi szünete immáron véget ér s a képviselőház újból összeül, hogy elintézzék ugyancsak felszaporodott teendőit. Előreláthatólag gyorsan fog dolgozni, hogy azután újból szétmenjen.

Szell Kálmán annyira bizik a mostani parlament kezés természetében, hogy már előre meghatározta a nyári szünetek megkezdődésének idejét.

Két hetet teljesen elégségesnek tart arra, hogy a képviselőházzal lemorzsoltsa azokat a javaslatokat, melyek most valósággal garadszámra hevernek előtte.

Pedig ezek közt a javaslatok közt vannak olyanok, melyeknek tárgyalása nagy gondosságot igényel; részben azért, mert egészen új intézmények alkotására vonatkoznak, részben azért, mert melyen belevágnak vagy a közgazdasági, vagy a szocialis élet viszonyai-
ba, vagy pedig előkészítői a majd megteremtendő közg. reformnak.

Mindazáltal előrelátható, hogy a parlamenti életben a küszöbön levő tanácskozások nem fognak nagyobb hullámzásokat előidézni, ha csak váratlan események nem okoznak majd holmi meglepetéseket.

Mi történik az összeférhetlenségi ügyekben? Nem tudjuk, hogy intézkedik ezek dolgában Széll Kálmán. Az Ugron ügyeit okvetlenül el kell inézni a nyári szünetek előtt. Már így is elég időt hagytak arra, hogy Ugron Gábor összeférhetlenségi ügyei elposványosodjanak. De kívánatos, hogy a roppant számmal bejelentett többi összeférhetlenségi eset aktáit is elővigye a bizottság. Van ezek közt is elég, melyben a törvény lelkiismeretes alkalmazása mellett a bizottság tényleg megtalálhatja az összeférhetlenséget.

Valóban, ez a baldokló parlament igen üdvös dolgot végezne, ha az összeférhetlenségi esetek gondos, lelkiismeretes, becsületes megvizsgálása utu oly döntéseket hozna, melyek révén purifikálna a magyar törvényhozást és egyúttal a jövő számára tanulságos példákat statuálna. — Kevés bizodalunk van ebben.

Sokkal valószínűbbnek tartjuk, hogy a

egyaránt. Az osztrak seregek és a közöttünk élő idegen nemzetiségek.

Pedig egyiknek sem vétettünk, egyiket sem támadtuk meg sem szóval, sem fegyverrel. Minden bünyünk az volt, hogy szerettük hazánkat s védelmeztük királyi esküvel szentesített törvényünket és nemzeti alkotmányunkat.

Ezért akartak bennünket kiirtani, ezért támadtak reánk kileacz felől császári seregek; lázítottak fel becsitkos kezek a közöttünk élő testvérnemzetiségeket, kikkel azelőtt századokon át békés egyetértésben és jóbarátságban eltünk. Földet ajándékoztunk a földönfutóknak, melyek nekik kenyeret adjon, törvényeket, melyek őrök legyenek s magunk is nem egyszer védelmeztük őket idegen hadak fegyverei zsarolásai és pusztításai ellen.

Százados kapcsolattal voltunk egymáshoz kapcsolva s most mindezeket szétszaggatták az őrjöngők s ellenünk törtek fegyverrel és engesztelhetetlen dühvel, pusztítván, gyilkolva bennünket, jóakaróikat, jótévőjüket.

Windisgrätz herceg tabornagy miután már a lazongó Bécsset erőlyesen megzabolázta s agyuival és szuronyával a rendet helyreállította, nagy sereggel nyomult az ország szíve, a magyar kormány székhelye: Budapest felé.

A mely erőt vele szembe állíthattunk, az számra nézve vajmi kevés volt; a honvédek valamennyien ujonczok és gyakorlatlanok, fegyverzetük, ruházatuk és egész felszerelésük a leghitványosabb, nagyrészüik kaszával s a leghitványosabb kovás puskákkal ellátva, a melyenekei az itteni fegyvergyárakban találtak, legtöbbsnyire ócska, haszonvehetetlen lim-lomdarabok, töltés alig néhány ju-

bizottság az elebe kerülő összeférhetlenségi ügyek tárgyalásainál egyszerűen keresztülgázol a törvényen is, az igazságon is. Amde Ugron Gábor esetében a bizottságnak ugyszólván pre-judikál a saját multkori határozata, mely szinte magában foglalja az »inkompatibilitás« kimondását. A bizottság saját magát dezavualná, ha most bizonyos hatalmi tényezők nyomása alatt minden jog, törvény és igazság elenére felmentené Ugron Gabort.

Az összeférhetlenségi ügyek. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága mindjárt a képviselőház megnyitásának első napjaiban megtartja az összeférhetlenségi nagytömeg bejelentések elintézése érdekében üléseit. Tárgyalásra ki vannak tűzve a honnaputáni ülésre az Ugron Gábor ellen tett összeférhetlenségi bejelentések. A többi bejelentésekre nézve mindenekelőtt kiselejtezik a formabibák s illetketelenségek miatt a bizottság elé nem tartozó bejelentéseket, a többiekre nevezve még ebben a hónapban tárgyalásra határnapot tűznek ki.

Beszámoló. Justh Gyula orsz. képviselő pünkösdi hétfőjén tartott beszámoló beszédet Makón. Kiséretben volt Endrey Gyula orsz. képviselő és a csanádmegei függetlenségi párt több küldötte. Justh a városháza előtti téren tartotta beszámolóját, a hol Májori Samuel üdvözölte. Justh közállapotaink biralatával kezdte beszédét, majd foglalkozott a közel jövő teendőivel. Kijelentette, hogy Széll Kálmánt az ország nagy rokonszenvenvel fogadta, mert azt hitték, hogy a kóros anyagot majd kitepi az ország szívből. Nagy azonban a csalódás és általában a kiabrándulás, mert a kormány gyenge és nem mer szembezállani Ausztriával. Majd rátért a katonai kiadások emelkedésére és a munkásvédelem kiterjesztésére. Utána Endrey, majd Eckhardt parl. elők beszélt.

A háboru vége.

Del-Afrikából csak nem akar megjőnoi az a hír, a melyet most mar mindeoki vár: Pretória elfoglalását. Johannisburgban szépen berendezkedtek az angolok, de előbbre nem igen jutottak.

tott egynek-egynek, míg az ellenfél mindezekkel bőségesen el volt látva és fölsz-relve.

Hat biz ezek a háborut soha eddig nem látott kezdő vitezek alig állhattak szembe a régi, kitanult, fegyelmezett és tüzböz szoktatott rendes katonasággal és a hol szemben állottak, legtöbbsnyire érzékeny veszteséggel voltak kénytelenek a csatátart elleneiknek átengedni, a teljes megsemmisüléstől mindannyiszor régi vitéz huszáriajuk hősiessége mentvén meg őket, kik minden egyes alkalommal, gyakran tulnyomó nagy erővel is szemben, fedezték a visszavonulást, beigazolván egykori kenyerespajtásai, a vasasok és uhánusok előtt is, hogy a huszár a világ legelső katonája.

És az volt és az is maradt. Hősi tettek legendái vannak nevükhöz füzve s egész mon-dakör van a nép ajkán és emlékeiben csodaszerő vitéz tetteikről.

De hát ez a nyílt ellenség még nem volt elég nekünk, vagy nem tartotta elégnak a bécsi átkos kéz, eleenségeinkké téve eddigi testvéreinket is; oláhok, rácok, szerbek ölték, gyilkoltak bennünket, töt zsebrákok támadtak fel ellenünk, osztrak vezérré avanzszirozt Hurbán-fele papok vezetése alatt.

Nyomukban mind-nütt vész és pusztulás volt. Fölperzselt magyar falvak és városok, legyilkolt békés magyar lakosok, akiknek tetemei felett véres örömnépet ült a fanatizált ellen.

Itt is és mindenütt védenünk kellett magunkat és a győztes védelem nem ritkán véres bosszuval torolta meg a vett fájdalmas sebeket.

S most, hogy már ennyire jutott e véres háboru, most látja csak igazán az ember, mekkora erőfeszítésre volt szüksége Angolországnak, hogy a kis köztársaságokat legyőzze.

A világ minden részéből több mint 228 ezer embert küldött Dél-Afrikába és még most is 11.000 ember készen van, hogy ha kell, utnak induljon. E haderőben az önkéntesek és a milícia jelentékenyen van képviselve: t. i. 20 milic zászlóalj 21 ezer emberrel, 79 jermanri század 9500 lovassal, 86 század lovasított gyalog önkéntes 10 ezer emberrel, 55 ezer embernyi segítőcsapat és a Fokföld csapatai.

Ekkora haderőt Angolország még sohasem mozgósított és akkora hadiköltelége sem volt, mint a mekkorát most vállalt magára és ha az annexiót befejezte, akkor is sok even át legalább 50 ezer embert kell az új Dél-Afrikában tartania.

A háboru befejezése egyébként nagyon érdekes tanúsággal szolgál, nevezetesen azzal, hogy titokban a győnye és védtelen, nyíltan azonban az erős és hatalmas érleli mindek szimpátiáját.

Hogy az olasz király és német császár sietett Viktória királynőt Johannisburg elfoglalásakor üdvözölni, arról nem szólunk, de meg kell említenünk azt a feltűnő és csodálatos dolgot, hogy török részről is történt Anglia iránt szimpátia nyilatkozat.

Mindenesetre különös, hogy a keleti politikusok, a mikor nem őket ütik, tapsolnak az ököljog gyakorlásához és egészen elfelejtik saját keserves tapasztalataikat. A török Jervet és Ikadam újságok irtak nagyon szimpatikusan az angolokról és azt az állítást is megkockáztatták, hogy Angolország történetében nincs korszak, amely a mostanihoz hasonló szép eredménnyel és a mostanihoz hasonló nagy haszonnal járt volna. Haszna az igaz, lesz Angliának, hiszen ezért támadt a burokra.

A legújabb táviratok a következők:

Brüsszel június 5.

A transzvái követség közli, hogy Krüger Pretoria feladását csak a haditanács egyhangu hozzájárulásával határozta el, melyben az összes bur tábornokok részt vettek.

London, június 5.

A Daily Telegraph-nak jelentik Manibogóból május 31-iki kelettel, hogy Mahon ezredes május 24-én egyesült Hunter tábornok csapataival.

Különösen Erdélyben az oláhok, az alvidéken a rácok és szerbek gyilkoltak, pusztítottak, nem kegyelmezvén senkinek a ki magyar.

A „Kirie eleyson” zsolozsma hangjai mellett gyilkolták le az őket nem bántó magyarokat, a derék püspökök áldást mondattak feltűkre, szentelt vízzel hintették meg gyilkos fegyvereiket.

— Absolve Domine! hangzott a testvér-gyilkosok tetteleire a szószéknek kegyelmet hirdető szózata.

Gátat kell vetni a gyilkos őrvjögésnek, volt a magyar vezérek határozata a pusztító rácok és szerbek ellen,

S előre megállapított haditervezés szerint, közös erővel megkezdték az előnyomulást a rácok és szerbek főfészkeik ellen, melyek mintegy gyupontjai voltak a magyarellenes támadásoknak.

A rettenetetlen hős vezér Damjanics, a rácok réme, december 12-én heves és véres küzdelem után bevette Alibunárt, ezt a szomorú híre vergődött szerb erődöt. A lázadók ezreik: Jovanovics és Szuplikava, alig tudtak az őket nyomban üldöző haszárók bosszuló kardjai elől megmenekülni.

Vége köv-

A reggeli lapok egy kelet nélküli pretóriai táviratot közölnek, a melyet június 4-én továbbítottak Lourenco-Marquezból s a mely azt mondja, hogy az angolok bekerítették Pretóriát. A burok nem fognak ellenállni. A polgármester átfogja adni a várost, mihelyt erre formális felszólítást kap.

Debreczen a vizért.

— Az új ártézi kutak. —

E napokban lett vége a köntösgátnál furott ártézi kutak vizbőségének kipuhatólásaért folytatott kísérletezésnek; az eredmény várakozáson felül sikerült.

Nagy figyelemre méltatva minden ez irányú mozgalmat, mivel Debreczent egészségessé és aztán nagygyű csupán alkalmas bővizű vízvezeték és a tőle elválaszthatlan, nélküle hasztalan csatorna hálózat kiépítése, létesítése teheti; igyekeztem tőlem telhetőleg tájékozódni, hogy tájékozhatassak.

A két kut önmaga erejéből rendes szivattyús kut vizsugarat alig meghaladó vastagságu oszloppal mintegy 60—70 ctm.-nyire a víz színe fölött ontja a vizet.

A kísérletet sűrített léggel végeztette a főmérnök ur 24 lóerejű gőzgéppel és condensátorral. Mintegy 30 napi szakadatlan munka után az eredmény — mint fent érintettem — várakozáson felül fényesen sikerült.

Daczára, hogy a két kut egymástól távol a gép gyengesége és a sűrített légtartalmának kicsi volta elégtelennek bizonyult a két kut vizbőségének és hordképességének teljes kiaknázására, mégis sikerült következőket megállapítani:

A két egymástól mintegy 160 méterre furt kut csaknem egyenlő minőségű bővizű medenczével bír és egymást legkevesebbe sem alterálja, úgy hogy az egyik kútnak bármily erőteljes szivattyúzása sem csökkenti a másik vizsugarát.

A 36 napi vizszivattyúzás eredménye 1200—1300 köbméter napi átlagot mutat a két kútnal együttesen.

A legerősebb napon a felhozott viz megközelítette a 2000 m. míg a leggyengébb munka napon sem szállott az 1000 m. alá.

A víz színe fehér, hőfoka 13 C. kellemes, üde minden utóztól, szagtól ment készlegly ital, mely organikus részek avagy azok produktumaitól mint megállapíthatatlan teljeseen ment és így első rangú egészséges ivó víznek minősíthető.

A próba befejeztetvén, kérdés minek kell történnie vagy jobban mondván az többé nem is kérdés, mert ha a természet ez áldását, hálát első sorban is szorgalmas ügybuzgó főmérnökünknek felfedeznünk sikerült csak önmagunk iránt oly mostohának és szük-makuak nem tehetünk a vizmű létesítéséhez haladéktalanul hozzá ne lássunk.

Debreczen a kényszer alól felszabadulva nem viseheti tovább az egészségtelen, fertőző járványos bajok melegágyának megszégyenítő, sőt lealázó bélyegét. Halandóságunk a statisztikában nem foglalhatja el többé az első helyet.

A ragályos fertőző bajoknak fel kell mondanunk az állandó kényelmes tanyát száraz emésztő gödrökre aljasodott csatornánkban, ki kell onnan önteni a fertőző anyagokat mint az ürgeket.

Megközelítőleg városunk lakosságának számát 60000-re véve is fejenként 100 liter vizet véve alapul naponta 6.000.000 liter azaz 6000 m³ köbmétervizre van szükségünk, hogy ne utolsó helyre, de még a nyugati bővizű városok sorában is előkelő helyre tarthassunk számot vízművünkkel.

Ennyi vizet pedig könnyű a számítás 10 oly kútból, mint a két kipróbált, bőven meríthetünk alkalmas erejű gépek és légsűrítők segítségével.

Hozzá véve, hogy mint a főmérnök ur szives magyarázatából megérthettem ugyanazon erő s nyert vizet rendeltetései eljuttatni képes, azt hiszem aránylag olcsón alig 1/2 millió-

val létesíthető lesz a nagy mű, melyért már az ösök is epedtek, unokáink pedig hálát imákba foglalnak majd bennüket.

T. főmérnök ur merítsen erőt a sikerből, laukadatlan buzgalommal folytassa e téren működését, mely önnek biztos és szebb bábért terem a kaszarnyák és bérházak építésénél.

Mi polgártársaim pedig tegyünk ünnepélyes fogadást, hogy elismérjük és kitüntető bizalmunkkal csak serkenteni fogjuk e téren tett erejét nem pedig bántó dissonanciával bontani azt.

Dr. Burger Péter.

H I R E K.

* **Debreczen egészségügye.** Dr. Sárváry Gyula, Debreczen városi tisztifőorvosa városunk egészségügyéről a tegnapi tartott közbizottsági ülés elé a következő jelentést terjesztette: a közegészségi viszonyok május hónap kedvezőbbek voltak, mint a megelőző hónapban, amennyiben a már két hó óta járványos jellegű influenzát a hó folyamán járványos jellegű elvészett, csak szóróványosan észleltetett és kevesebb megbetegedési és kevesebb haláleset fordult elő. A megbetegedések leginkább a légző szervek burutos és lobos bántalmaiból állottak. A csecsemők gyomor-bélhurujja is gyakran észleltetett. Heveny ragályos betegségek közül az influenza, kanyaró, vörheny, ronc-soló toroklob és hasi hagymáz, szóróványosan észleltettek. Vörhenyben három, ronc-soló toroklobban egy haláleset fordult elő.

* **Kettős adómentesség a háztulajdonosoknak.** Szabó József városi főszámvevő vetette fel a jog- és pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén, hogy a háztulajdonosok jogosan fizetik-e házaik után akkor a községi pótdadó, ha ugyanezek a háztulajdonosok a szokásos időben állami adó elengedésben részesülnek. A jog- és pénzügyi bizottság Ábrahám László tisztifőügyész véleményét magáévá tette s kimondotta, hogy bár a törvény az állami kedvezmény mellett is jogot ad a városnak a községi adó szedésére, ezt a mai pénzügyi világban nem tartja méltányosnak, de meg nem akarja azt sem, hogy ilyen adózással Debreczenben az építkezési kedv megcsappadjon s javasolja a tanács utján a közgyűlésnek, hogy az állami adó alól felmentett háztulajdonosokat szabaddítsa fel a községi pótdadó alól is és ha lennének olyanok, a kik 1899. és 1900 ró már befizették ilyen címen kivetett adójukat, azt a jövőre községi adójukban írják a javukra. Debreczen háztulajdonosai ilyenformán kettős adómentességben fognak részesülni.

* **Eljegyzés.** Dr. Hegedüs Jenő ügyvéd jegyet váltott Lukács Ármán helybeli nagykereskedő leányával: Ilonkával. Az eljegyzéshez a jó ismerősök gratulációi fűződnek.

* **Új tanítói állások Debreczenben.** A vallás és közoktatásügyi miniszter értesült arról, hogy a debreczeni ev. ref. és róm. kath. iskolák egyes osztályaiba a tankötelesek meg nem engedett számban vannak osztályokba osztva. Elrendelte tehát, — nehogy községi iskolák felállítását legyen kénytelen kimondani — hogy felkérjék a nagyváradi kath. és debreczeni ev. ref. püspök, hogy a jelzett iskolákban új tanítók alkalmazásával szüntessék meg ezeket az állapotokat. A tanfelügyelő a rendeltetést a közigazgatási bizottságot.

* **Állami segély.** A közoktatásügyi miniszter a debreczeni felsőbb kereskedelmi iskolának 1900. évi dologi kiadásaiok fedezésére tizenkét ezer korona állami segélyt utaltványozott.

* **Változások a rendőrségnél** Kálmánchey Mór mezőrendőr kapitány nyugalomba vonulása fog alkotatja a közvéleményt. A gárdák megnyugvással veszik tudomásul az ügylyetten való megoldását s várják kit nevez k

A szálloda tulajdonosa értesítette a rendőrséget. Orosz László r. fogalmazó egyik kerületi orvossal rögtön a helyszínére ment, s intézkedtek együttesen a hullának a köz-kórházba való szállítása iránt.

A szerencsetlen fiatal leány két levelet hagyott hátra megcímelve. Ezeket a rendőrség a címzettekhez juttatja.

Ma délután fogják felboncolni a hullát a városi köz-kórházba temetése holnap lesz.

A Tegledi szálloda bejelentő lapjára különben kuszált vonásokkal írta fel nevét a szerencsetlen. A mint megpillantottam a részkető kézírását, meghatottság vett erőt rajtam.

«Ime ilyen a megmondhatatlan fiatalság. Eldobja magától muló szenvedelemért, bánatért azt, a mi legdrágább: az életet!»

*** Vigyázatlan gyermekek.** Ma kora reggel a csónakázó tónál majdnem életével fizette meg két gyermek vakmerőségét Kovács László homokkerti lakos két fia Gabor és Imre még jókor reggel elloptak hazuról egy széles deszkát, azt kicipelték a csónakázó tóhoz, s így hosszú rud segítségével, csónakazni, kezdték. A deszka a sebes lödítésre jó mélyen befutott a tóközepébe, de a két gyermek sulyalati csakhamar merülői kedvett épen ott a hal a begisz abosabb a talaj. A két fiu észrevén a veszedelmet ijedten kiáltozott segítségért, s már már a vészó kétfélebesében volt, midőn egy vasuti munkás atugorve a korlátot kimentette a bórígazolt flukat, a kik aligha fognak ezután deszkán csónakozni.

*** A rossz gyermek sok bajt csinál** A magyar királyi államvasutak mérnöksége hivatalos átiratban kereste meg a rendőrfőkapitányságot, hogy Kusinczki Gusztávot és fiát rendszabályozza meg. Kusinczki Gusztáv városi vámról nagyreményű csemetéje ugyanis az utóbbi időkben rendszeres szokásul vette fel, hogy az érkező és induló vonatok előtt á t s z a l a d g á l, azok elé kavicsokat rak elébök. A rakoncátlan fiut több ízben figyelmeztették de hasztalan. Végre is eltiltották a vasuti kútról való vízfordástól. A fiatal rakoncátlan fiu azonban ennek daczára sem hagyott fel csinyjeivel. Mikor pedig e miatt egy ízben Erdéi István pályáról megfeddette a fiu családja baltával rohant a pályáról. A mérnökség megkeresésének minden esetre meglesz a kivant eredménye s Kusinczkiek példás büntetésben fognak részesülni.

*** Lateinerek nyaralója.** Felsőbánya város polgármesterében jó adag lokálpatriotizmus van, de ez nem zárja ki hogy dicsérettel szóljunk arról a tervről, melyet a felsőbányaiakon kívül a nem sok pénzű lateiner osztály hasznára eszelt ki. A czél az, hogy a szép vidékű Felsőbányán hatalmas nyaralótelep létesüljön hivatalnokok, ügyvédek, orvosok, tanárok, bírák, tanítók számára, kik családjaikkal együtt saját fészükben, jó levegőjű szép vidéken tölthetnék a nyárnak azt a néhány hetét, mely nekik üdülésre jut. A felsőbányai polgármester kész tervvel áll elő. E g y o t t a n i v á l l a l k o z ó előnyös feltételek mellett épít az igényeknek megfelelő nyaralókat. A vidék szép és ocsó s már igen sok család tölti ott vakációját évek óta. Végül nem utolsó dolog az sem, hogy a nyaralótelep egy derék magyar város fellendülését vonná maga után, mely a magyarságának azon a vidéken igazán jelentős bástyája s mely az utóbbi években bányáiparának hanyatlása folytán egészen elszegényedett. Óhajtható volna, hogy Felsőbánya a lateiner emberek nyaralóhelyévé váljék.

*** Pályázat tanári állásokra.** A debreczeni ev. ref. egyház felsőbb leányiskolájánál s az ezzel kapcsolatos tanítónőképzésénél tornász- és rajztanítónő állásra hirdettek pályázatot. A neveléstani tanszékre szintén pályázatot hirdettek. Az elsőre pályázatnak polgári iskolára képesített ev. ref. vallású tanító nők, a másodikra pedig középiskolákra képesített ev. ref. vallású tanárok. Előnyt nyújtnak azoknak, a kik theologia tanfolyamot végeztek, esetleg segédlelkészi, vagy lelkészi oklevellel is bírnak. A kérvények június hó 25-ikének d. u. 5 órájáig D ó c z y Gedeon igazgató tanárhoz juttatandók.

*** A postamester nő tragédiája.** Szépfalu község postamester nője Ujhazy Etel, főbe lőtte magát s a nagyváradi kórházban három napi szenvedés után meghalt. A szerencsetlen postamester nő, a kinek 150 frt évi fizetése volt, háziszükségeit többször felhasznált egy-egy forintot a hivatalos pénzben, aztán visszatette. A váratlan rovincsolás alkalmával 34 frt 50 kr hiányzott, könyörgött, hogy másnapig megtérítse, de hiába, az egész éjszakát kínosan virrasztva töltötte s mikor halotta, hogy kopognak ajtaján, főbe lőtte magát. M e g r á z ó sorsa általában részvételt kelt.

*** Jönnek a csángók.** A bukovinai Isten segits közégéből 500 család készül megtelepedni Krassó Szörénymegyében, a hol Lugos vidéken a baksai erdőirtásnál találtak kedvükre való helyet a letelepedésre. A község László Lőrinc, Lőrinc Peter és Sipos Mihály polgárokra bízta, hogy az új otthont megtekintésük. A 3 csángó lenn jart már Krassó-Szörényben s nagyon alkalmasnak találta az erdőirtás helyét. Szombaton Daranyi miniszternél is jartak, aki megígérte, hogy partfogásába veszi a települők ügyét.

*** Kárpótlás a börtönért.** Az új büntető eljárás szabályai alapján érdekes beadvány érkezett a napokban az aradi kir. törvényszékhez Kurilla Mihály csermői olah paraszt adta be, a kit nemrég gyilkosság gyanuja miatt letartóztattak és hét heti vizsgálti fogság után az ügyesség indítványára, miután a gyanúok megszüntek ellene szabadlabrára helyezték Most Kurilla kárpótlást ker az ártatlanul szenvedett börtönért. S e h e z j o g a v a n : a z ú j é v k o r é l e t b e lépétt új büntető eljárás ugyanis mód' nyújt erre az által, hogy az ártatlanul letartóztatnak az államkincstér pénzbeli kárpótlást köteles adni és a fölmentő határozatot hirlapba közhírré kell tenni az illető fél lakóhelyen a községében ki kell függeszteni. Kurilla most ez iránt, ügyveje útján kérvényt intézett az aradi kir. törvényszékhez, a mely ezáltal először fog ily ügyben döntést hozni.

*** Öngyilkos gazda.** Id. Szalontai József faragó gazda volt hosszabb ideig a Brüll-féle nagyrábei birtokon. A tavasszal betegkedni kezdett, egyfolytában két hétig is feködt. Mikor felkelt ismét munkához fogott, de annyira megerőltette magát, hogy ismét beteg lett. Vegtelenül ekkeserítette ez a betegség a szegény öreg embert, mert attól félt, hogy gazdája el fogja bocsátani, ha ő folyton betegkedik. Ezt a szegényt nem akarta bevárni s egy éjszaka kiszökött az udvaron levő dohányszárító pajtába s a gerendára felakasztotta magát. Mire észrevették, már meg volt halva.

*** Kossuth arcképe 1849-ből.** Gróf Kreith Béla a budapesti 1848/9-ki és Kossuth múzeum alapítója már régóta fáj az, hogy a szabadságharc jeleségeit képeit, mennél hitebb reprodukcióban terjeszse. Most jelent meg Kossuth Lajos életnagyságu arcképe fénykép utánzatu nyomtatásban. Ez a kép az edigiek

közt Kossuth leghivebb arcképe 1849-ből. Mint ilyen kétszeresen értékes, mert ebből az időből nincsen több híven készült képünk Barabás Marasztóni és több jeles művészek rajzolták köre 1849-ben Kossuthnak többféle nagyságu képét, de ezek ma már ritkán látható képek, nem elég élethűek, mert e képről alig nyerhetünk tiszta fogalmat. Ez a képe, Kossuthnak számos egykoru daquerrotypek nyomán készült. Kossuth Ferencz utmutatása, Valamint több jeles festőművésznöknek köze, működése mellett, Kossuthnak öregkori képei közt a leghivebben talált képe az, melyet fia Ferencz festett Turinban, természet után. E képről több igen jeles művész festményeket készítettek, városoknak és egy eteknek. Kossuth Ferencz által festett és számos egykoru fénykép nyomán készült a fővárosi 1848—49 múzeum kiadásában most megjelent életnagyságu fénynyomatu kép is melynek ára 5 frt 50 kr.

*** Esküvő a Magyar családban.** A mi kedves cigányaink a Magyar testvérek családjában öröm ünnep lesz e hó 11-én. — Akkor esküszik örök hűséget a legfiatalabb Magyar testvér M a g y a r i Lajos Jónas Matild kisasszonynak az ev. ref. nagytemplomban. Igazi cigány lakodalom lesz ez, — Fényes hosszú kocsisorral vonul a násznép a nagytemplom elé, s onnan a völégény lakására ahel kezdetét veszi a lakoma. Ugyhalljuk hogy Budapestről, Miskolcraól s a nagyobb városokból sok vendég érkezik [az esküvőre, hogy kifejezze jókívánatát ugy a menyasszonynak, mint a völégénynek és testvéreinek, a kiket az egész ország tisztel és becsül.

*** Kérelem a kassai m. kir. gazdasági tanintézet volt hallgatóihoz.** A kassai m. kir. gazdasági tanintézet ez ev folyamán tölti be negyedszázados fennállását.

Ez alkalomra az igazgatóság egy «Emlék könyv» megszerkesztését is tervbe vette, a melynek keretében a tanintézet eddig végzett hallgatóinak nevsorát, jelenlegi állását és tartozkodási helyét is felvevni szándékozik.

Ez uton is felkerjük tehát az illető urakat, a kik ezideig nem jelentkeztek, sziveskedjenek magukról életelt adni és a fent jelzett adatokat nevezett intézet igazgatóságához minél hamarabb beszolgáltatni.

*** Első leánykiházasítási egylet m. sz.** Folyó évi május hóban 1327 jutalekr szit irattak be és nászjutalekok fejében 63925 k. 19 f. fi ettek ki. 1900 január 1-től május 31-ig beirt összes jutalekrések száma 6185 es a kifizetett nászjutalekok összege 194473 k. 88 f. Debreczen es Hajdumegye vezérképviselője Baum Miksa Miklós utca 11. sz.

*** Köszönet nyilvánítás.** Boldogult adom szül. Molnar Máriának e hó 3-an végement temetésén megnyilatkozott részvétért, mely mely fájdalomukat némileg enyhítette, fogadják ez uton családnom nevében is, halás köszönetem. Debreczen, 1900 június 4. K o v á c s Ferencz.

A fővárosi katasztrófa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jun. 6.

Lapunk tegnapi számában írtunk arról az óriási szerencsetlenségről, mely pünköst másod napján Budapesten egy villamos kocsi kiskiklásával állott be s a melynek négy halottja és nagyon sok sebesültje van.

A rémes esetről fővárosi tudósítónk ma részleteket közöl.

A leírás szerint a szerencsetlenség zínhelyére tegnap valóságos népvándorlás indult meg.

A fölfordult kocsii jobboldalán fekszik az árok mentén. A mellő perron egészen összezúródott, a padok darabokra töredezték s még a tetőt tartó oszlopok is széthasadoztak. A kocsiban nagy vertócsák mutatják, hol feküdt egy egy halott, vagy sebesült.

Saly vizsgálóbíró ma délben szemlét tartott a szerencsétlenség helyén, hogy megállapítsa, mi módon indult meg a kocsi a meredek lejtőn. Az ki van zárva, hogy a kocsi ne lett volna megfékezve, mert hisz akkor a végállomásról rögtön visszafelé gördült volna. Annnyit már is megállapítottak, hogy a kocsinak mind a négy keréke meg volt fekezve, csak hogy akkor, amikor a közönség egymást tiporva megrohanta, valaki a mellő féknek dühötött, a mely mint világosan látszik, két fokkal jobbról balra billent.

Már ez is elégséges volt, hogy a kerékek némileg megdőljenek. Tóth János rendőrfogalmazó ma egész délelőtt vallotta Tamás Istvánt a fölbörült 24-es számú kocsii vezetőjét. Azt mondja, hogy a mikor a végállomáson parancsot kapott az indulásra, föl akart szállni a perronra, de a közönség lezsorította a lépcsőről s a következő pillanatban eliramodott a kocsija.

A Szent-János kórházba szállított nyolcz sebesültet kitűnő apolasban részesítik. Ludvig Endre dr. igazgató és orvos társai. A sebesültek nagy része már túl van a veszélyen, kettő kivételével.

A kis Fábry Jenő, a kinek edesanyja elpusztult a katasztrófában, nagyon rosszul van, mert mellkassa összezúródott; válságos az állapot. Maurer János szabómester feleségének is, a ki zuzódásain kívül agyarakódást is kapott.

Nagyon tragikus a sorsa a fiatal Scheider Kalmánnak. Ő a 24-es kocsin szorongott, Sándor bátyja pedig a később induló kocsin érkezett a szerencsétlenség helyére.

Hol vagy Kálmán? kiabált felőrülten, Egyszerre meglátta öcsjét a fölfordult kocsii fenekén. Néhány emberrel kihuzatta onnan s lefektette a gyepre. Még akkor élt, de néhány perczel később meghalt bátyja karjában.

A szerencsétlenségről Renner Oszkár gépezetmérnök, a szemtanuk egyike, így nyilatkozik:

Nyolcz óra tájban a villamos vasut végállomáson fö akartam szállni egy kocsira. A közönség tolongása azonban oly nagy volt, hogy egy-egy helyért valósággal harcolni kellett volna. Ezért jobbnak láttam, hogy gyalog induljak utnak, remélve, hogy majd a hűvösvölgyi vonal egyik kocsiján küzködés nélkül kapok helyet. Meglehetősen sebesen mentem végig a sinek mellett, a mikor a Virányos-ut sarkán hallottam, hogy egy kocsii jön mözöttem. Hátrafordulva csodálkozva láttam, hogy a kocsi a melyen nem volt kocsivezető, szédületes sebességgel robot lefelé. A kocsi másodpercznyi gyorsulását legalább száz méterre becsülöm. A következő pillanatban, mintegy tíz lépényire tölem, a kocsi valósággal föl ugrott. Körülbelül hozsonöt centiméter magas lehetett az ugrás. Azután a kocsi jobbra hajolva, a két jobboldali keréken a sinekből kiugorva, rohant tovább, mely barázdát szántva a földben.

Mintegy harmincz méteroyit futott ilyen módon, a mikor nekiütközött a 244. számú felővezeték-oszlopnak és teljesen földül. Az oszlop egészen elhajlott. A fölbörülés pillanatában egy asszony, a kiről később megtudtam, hogy Fábry Alfrédné volt, a jobboldalon le akart ugrani, azonban a kocsi rázuhant. Egy pillanatig mely csend volt és én magam is megdermedve állottam. Azután tört csak ki az a vérfagyasztó sikoltás és jajveszékés, a melynek lármája összegyűjtötte a környékbelieket. Én egyenesen a földön fekvő asszonyhoz rohantam és nagy nehezen kihuztam a romok alól. Bal arca, feje borzalmasan össze volt zúzva. Még csak a jobb sarját tudta fölemelni, azután lélegzett egyet és karom között meghalt. A mentők bámulatos gyorsan jelentek meg, hogy teljesítsék nemes föladatukat.

A főváros a szerencsétlenség ügyében tanácsulést tartott ma délelőtt. Átírt a főkapitányságra, hogy küldje meg neki a vizsgálati iratokat.

Vidéki hírek.

*** Polgári leányiskola Belényesben.** Az olahság eme főfészkeből örvendetes hírt jelentenek. A vallás és közoktatási ügyi kormány Egerben föloszlatta az állami polgári leányiskolát. A belényesiek kapva kaptak ezen az alkalmon s megkérték a kormányt, hogy az Egerben föloszlatott iskolát állítsa föl Belényesben. A belényesieknek ez a kérése annyival is inkább jogos, mert már 1894-ben kérvényeztek polgári leányiskolát, de azt az akkori kormány nem engedélyezte, hanem 1896-ban megengedte Pavel püspöknek, hogy román nyelvű polgári leányiskolát állíson föl Wlasi Gyuta miniszter a kérésnek engedve, megbizta Sipos Orbán kir. tanfelügyelőt, hogy az iskola föállíthatása végett a belényesiekkel értekezzen e felől. Sipos Orbán pár hettel ezelőt Belényesen járt s ma arra a megállapodásra jutott a belényesi vezető emberekkel, hogy ha a község az iskolának alkalmas helyet tud adni, a miniszter ideiglenesen felalítja. A község a helyet már kijelölte, s így valószínűnek látszik, hogy a belényesiek végre megkapják a polgári leányiskolát, a melyre minifele szempontból óriási szükség van.

*** Gyilkos macska.** Mint fűz és a rándi levelezőnk írja, borzasztó eset történt ott a községben szerdán éjjel C. S. J. ottani jómódu gazda lakodalomba ment egész családjával s a 13 hónapos kis leánykáját befektették a bölcsőbe, otthon hagytak. Mikor aztán hazatértek, szörnyű látvány tárult szemük elé. A kisdud ott feküdt a bölcsőben — halottan. — A bölcső szélen a czirnos kandurguggolt s midőn az anya gyermekéhez akart nyulni, ráugrott az anyára és fojtogani kezdte. C. S. J. alig tudta feleségét a megveszett macska körmei közül kiszabadítani. Nagynehezen sikerült csak agyonverni a dühödt állatot, mely gyilkosa volt a 19 hónapos kisdudnak is. A hatóság a gondatlan szülők ellen az eljárást folyamatba tette.

Holttest a rendőrségen.

Emberfej az utazó-táskában.

Rejtelmesebb és borzalmasabb ügyet elképzelni is nehéz; mint azt, amelyben most nyomoz a szegedi rendőrség. — A rendőrség bünyügyi osztálya az elmúlt éjszaka óta közönséges szürke utazótáskában egy tövötől levágott emberfejet őriz és két karcsontot.

A hullarészek egészen épep még. A feloszlásnak nyoma sem látszik. Hullaszagot nem terjesztenek.

Nyilvánvalo, hogy azokat preparálták. De miért és milyen célból?

Erre most még a rendőrség se tud választ adni. Az irtózatoss küldemény rejtelmes körülmények között érkezett éjszaka a rendőrségre. Senki sem tudta, hogy mi van a táskában és mikor délelőtt a rendőrségen felnyitották azon véleményben, hogy talán valamely vizsgálat alatt levő bünyügy bünjeleit tartalmazza, amiket elkönyvelni kell, irtózattal tapasztalták, hogy a táská tulajdonképen koporsó, amit legjobb volna eltemetni.

A hullarészek női testről valók. És már első látásra is konstátálható, hogy fiatal asszonyé volt valamikor ez az elmosódott vonású fakó arc. A személyazonosságát már nem lehet róla megállapítani.

És éppen ez nehezíti meg a rendőrség feladatát.

Az első feltevés természetesen alig lehet más minthogy valami kegyetlenül borzalmas bünyő a háttere ennek az esetnek. De szegeden az utolsó időben éppenséggel nem történt semmilyen rejtélyes éltűnés, amely ezen dolog kinyomozásához a fonalat megadná.

Arra is gondoltak, hogy talán orvosi czélokra preparálták ezt az emberfejet, De ez nem nagyon valószínű. Szegeden nincsenek orvosok, akik az anatómiát oly szenvedélyesen űznék, hogy még titkos és meg nem engedett eszközöket is használnának erre a célra.

Valószínűbb az első feltevés. A rendőrség záleleskörű intézkedéseket tett a titokzatos eset kiderítésére. A vizsgálat a légnagyobb titokban folyik.

A veszedelmes kor.

A fiatal leány 18 éves kora körül olyan időt él, mely egészségére végzetes lehet. Általános elgyöngülés olyan betegségeket hozhat létre, melyek komoly következményekkel járhatnak. A testi erőnek fokozatos elvesztése, végül teljes elgyengülést hoz létre és az egész szervezetben komoly hibákat. Az eszköz, hogy e beteges állapotot segítsünk, az, hogy vizsgáljuk a testnek elvesztett erejét. Egy erős, hatalmas regenerátor, mely Pink-pilula néven ismeretes, bizonyosagot szolgáltatott arról, hogy hasonló esetekben nagy és üdvös eredményt ért már el. Példa erre Malfilatre Berta kisasszony Soingból, (Vellexon. Haute-Saone) a kinek bátyja közli velünk a Pink-pilula alkalmazásával elért eredményt.

— Mielőt a Pink-pilulanak testvéremre tett hatásáról írtam, addig vártam,

— Mielőt a Pink-pilulanak testvéremre tett hatásáról írtam, addig vártam, míg meggyőződtem arról, hogy az általuk elért eredmény, nemcsak kitűnő de tartós is. Testvérem ma kitűnően érzi magát, jól eszik és alszik, szer- vi működése hibátlan. Az erő, mit a Pink-pilula Malfilatre kisasszonynak adott legyőzte a rosszul- letet, melytől sokat szenvedett és mely elgyengítette. Ugyaníly eredményt ér el a Pink-pilula a verszegényesség, sápkóros, neuralgikus egyéneknél.

Az erő, mit a Pink-pilula Malfilatre kisasszonynak adott legyőzte a rosszul- letet, melytől sokat szenvedett és mely elgyengítette. Ugyaníly eredményt ér el a Pink-pilula a verszegényesség, sápkóros, neuralgikus egyéneknél.

A Pink-pilula kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszer-tárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszer-tárban, **Budapest, Király-utca 12.**

IRODALOM.

A **Husadik Század** című társadalom-tudományi szemle első kötetének utolsó füzeté napokban jelent meg. A folyóirat mindvégig megtartotta komoly, tudományos jellegét. Magasabb szempontokból igyekszik a közélet összes jelenségeiről fogalmat nyújtani és e törekvésében az ország néhány elsőrangú tudományos szakember támogatja. A z új füzet egy rendkívül figyelemreméltó dolgozatot hoz **Malékovits Sándor** tollából „Vámpolitikánk iránya” címmel, a melynek tudós szerzője nagy apparatussal és kiváló elmeállal itéli el a kereskedelmi szerződések előkészítésével kapcsolatosban felmerült tulzott követeléseket. **Dr. Somló** Bodug egyetemi magántanár **Spencer** Herbert életét és filozofiai rendszerét ismer-teti a nagy angol tudós 80-ik születésnapja alkalmából, **Dr. Farkas** házi Zsigmond az esküdtzéki intézményt veszi védelmébe

erős logikával bizonyos támadásokkal szemben, Szántó Menyhért pedig az új munkásbiztosítási intézményt ismerteti. Ezenkívül a füzetben a feminizmusról és a modern Franciaországban írt tanulmányok folytatását is találjuk. A folyóirat előfizetési ára féltre 8 korona, egyes füzetek 1 korona 50 fillérért kaphatók.

KÖZGAZDASÁG.

Legjobb trágyakonzerválási szerek.

Régóta vitatkoznak a fölött, hogy melyik trágyakonzerváló szer a legjobb, melyik felel meg jobban a trágyatelepen, melyik az istállóban?

Ezen kérdés megoldására végzett kísérletek alapján dr. Immendorf a következőkben mondja el nézetét:

1. A gipsznek trágyakonzerváló hatását az ammoniaknak megkötését nagyban előmozdítja, ha vízben oldható foszforsav van jelen.

2. Vízben nem oldható foszforsav jelenléte nem fokozza a gipsznek trágyakonzerváló hatását.

3. A szuperfoszfát gipsz konzerváló szerül használva, veszt ugyan értékéből, a mennyiben a vízben oldható foszforsav tartalma citrátban oldható foszforsavvá változik, de ezt bőven ellensúlyozza konzerváló hatása.

4. Szabad nitrogén képződése által is megakadályozható, ha a trágyától a levegőt lehetőleg elzárjuk, ha tehát a trágyát ok szerűen kezeljük. A szuperfoszfát gipsz jelenléte szintén meggátolja a szabad nitrogén keletkezését s a szabadabbá vált nitrogén elillanását az esetben is megakadályozza, ha a levegő a trágyát szabadon átjárhatja.

5. A kaint konzerváló hatása a következőkben nyilvánul:

Egyes szerves anyagok bomlását egészen megszünteti, másokat pedig meglassítja, az ammoniak bomlását nem akadályozza ugyan meg, de az is lassabban megy végbe, mint alkalmazás nélkül, elillanását azonban még oly nagy mértékben való alkalmazása esetén sem akadályozhatjuk meg, a szabad nitrogén keletkezésének pedig határozottan kedves.

Jóllehet, a kaintnak azon hatása, hogy a szerves anyagokat jól konzerválja, hogy a trágyát káliumban és magnéziumban gazdagabbá teszi, homokos talajon gazdálkodásnál ajánlatossá teszi konzerváló szerül való alkalmazását, ellene szól mégis azon körülmény, hogy tapasztalat szerint az állatok patait megmarja és némely növényre, pl. a burgonyára és répára a vele konzervált trágya káros hatása.

A karnklit hatása lörülbelül megegyez a kaintéval.

6. Igen kedvező hatása a kaint akkor, ha szuperfoszfát gipszel együtt alkalmazzuk. Ez esetben ugyanis a szuperfoszfát gipsz a kaintnak káros hatását ellensúlyozza s csak előnye érvényesülnek.

7. Szénsavas mésznek az erjedésben levő nitrogénben gazdag szerves anyagokhoz való hozzákötésére határozottan káros hatása, mert a bomlást sietteti és az ammoniak elillanása következtében nagy veszteség áll elő. Legjobb trágya konzerváló szer tehát a szuperfoszfát liszt.

A rétek trágyázása trágyalével. A gazdak általában igen szeretik a trágyalévet a rétek öntözésére használni. A trágya okszerű kezelése tiltja ugyan a trágyalévet a szilárd ürüléktől elkülönítve felhasználni, de még na-

gyobb hibát követünk el, ha azt éppen a rétek trágyázására használjuk, azon régi elavult nézetnek hódolva, hogy azzal a rétek benőését elősegítjük.

A trágya különösen bővelkedik nitrogén vegyületekben, a melyre a mi szántóföldjeinknek igen nagy szükségük van, s ha ezzel nem rendelkezünk, kellő mennyiségben akkor drága pénzben chililétromról vagy más hasonlórol kell gondoskodnunk, ellenben a réten a nitrogénről az azon termő pillangós virágnak nitrogéngyűjtők kötelesege gondoskodni.

Csak arra legyen gondunk, hogy a réteken elegendő mennyiségű foszforsav, káli mész, aljon rendelkezésre s ekkor első sorban a pillangós virágu növények fognak buján fejlődni, melyek a levegőből nitrogént veve fel, azt egyebek közt a nitrogént jogyasztó füféléknek is rendelkezésükre bocsátják. A réteknél nitrogén vevyekkel való trágyázása tehát főlegesen, sőt esetleg káros is lehet, mert a füfélék növeését túlságosan elősegítve, a jó füés szénára annyira jellemző és sokkal nagyobb tápláléértékkel bíró pillangós virágnak lobere luczerna, bükköny stb. határba szorítottatnak sőt egészen el is nyomtatnak. A trágya levelet a rétek öntözésére használni tehát hibás eljárás és a növényben ne történjen a trágyalé első sorban a szántóföldre való, de leghelyesebb a trágyát azzal átítatni, s az ilyen trágyát a mely nemcsak kilugozott szalmából áll, de a melyben a növényi tápanyagok összehalmozva vannak, vigyük azután a szántóföldre.

Sertésvásár.

Kőbányai sertés piac. jun. 5. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (párónkint 400 kgm felüli 46—48 kr. Közép p. kint 300—400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban) Fiatal közép (párónkint 251—320 kg. 50—51 kr. Fiatal könnyű párónkint 250 kg. sulyban 45 $\frac{1}{2}$ —50 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. sulyban 48 $\frac{1}{2}$ —49 krig.

Sertéslétszám: 1900. évi jun. hó 1. napján volt készlet 44328 darab, jun. 2. felhajtott 488 drb, 1900 jun. 3-án elszállított 358 db, 21-ára maradt 44458 db. A sertésüzlet irányzata lanyha.

Budapesti gabonátözsde.

jun. 5

A készruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Baza	kilos	Ar 100 kg.		kilos	100 kilogramm ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Bánsági	76	7.55	7.9	80	05	08.20
"	77	7.60	8.95	81	08.05	08.30
"	78	07.70	8.05	82	—	—
Tiszavidéki	79	07.75	8.10	—	08.05	08.15
"	76	7.50	7.75	80	08.05	08.25
"	77	7.55	7.80	81	—	—
Pestvidéki	78	07.70	07.85	82	08.90	08.95
"	79	07.75	08.00	—	07.85	08.05
"	79	7.30	7.5	80	07.90	—
Fehérmegyei	76	7.35	7.95	81	07.95	07.95
"	78	7.55	7.85	82	7.80	08.00
"	79	07.60	07.9	—	0.30	—
Bácskai	76	7.45	07.60	80	—	—
"	77	7.45	7.65	81	—	—
"	78	7.60	07.75	82	—	—
Északmagy.	79	7.65	07.90	—	—	—
"	75	0. —	0. —	80	—	—
"	79	0. —	0. —	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	70—72	7.45 7.20
" másodrendű	—	6.75 6.95
Árpa takarmánynak	60—62	5.90 6.10
" égetni való	62—64	5.6 5.80
" serfőzdei	64—66	0. — 0.00
Zab	39—41	5.45 5.5
Tengeri bánsági	—	5.55 5.70
" más nemű	—	0.00 0.0
Repce bánsági	—	—
Köles	—	5. — 5.30

CSARNOK.

Magda.

Regény egy kötetben.

Írta: Sipos Béla.

(Folytatás.)

21.

— Az lehet — szolt Déri elpirulva — de én nem arra gondoltam. Hiszen láthatta, hogy milyen hevesen ugrottam fel. Színész-nőért pedig, a kit nem is ismerek, nem téveszem magamat nevetségessé.

Igaz volt, miért is arulta volna el, hogy az orfeumi diva érzékeny oldalánál érintette.

Kedélyes kávéházi multság vette ezután kezdetét, Déri ép úgy mint valamikor regén duhaj kedvvel rikkantgatott bele a cigány nótájába, s nem törődött egy szikrat sem a közönséggel.

Hajnamban mentek haza. Egy berkocsit hoztak, s Dadi lakására hajtaták.

X.

Délelő tiz óra fele járt az idő, mikor Déri a körutra ért. Kellemetlen utóízet érezte az éjjeli mulatságnak.

— Komisz volt a pezsgő — dörmögte. Ugy faj a fejem, mintha legalább is a purgatorium melege ömlene reám. Hallatlan ostobaságot követtem el, pedig benőhetett volna a fejem lágya.

Hanem az a lány — az szép volt. Meglepető a hasonlatosság közte és Magda közt. Egészen elszédítette a fejemet.

Bement egy boltba szivart vásárolni. Mikor fizetnre került a sor, nem volt pénze, pedig tisztán emlékezett, hogy 3 forint volt meg tegnap nála.

Ez a szerencsétlenség hirtelen kijózanította. Eloszlott a mamor, s gondolkodni kezdett. Megalapodott, hogy vén csacsi létére kár volt a leuge muzsával kezét fogni. Tul lévén azonban az egész dolgon, bement a redakcióba dolgozni.

Asztalan egy levél volt, női írással. Megismerte a Magda irását.

Kedves Pali

Delután 3 órakor várom, fontos mondani valóm van.

Magda.

Eloolvasta kétszer, háromszor a levelet, de a bizalmas megszólítást nem tudta mire magyarázni. Tény hogy boldog érzés fogta el, s alig akarta a kis levelet tarcajába betenni, nézte hosszasan, merően, imádatlalt.

Átlapozta a reggeli lapokat. Megelégedéssel látta, hogy a második előadóról minden lap a meleg elismeres hangján ír. „Most már jobban érvényesült Déri talentuma, poézisének nemes egy-zerü-ege, úgy hogy alapos mgfigyeles után librettoját mint librettónak alaltuk. Ezzel a mondattal pedig egy előkelő kritikus czáfolt magára, a kit az udvari látogatás úgy látszik egészen elszédített.

De után három órakor hóna alatt egy csomó hírlappal becsengetett Magda lakására. A zobaleány bevezette az első kis szobába.

— A kisasszony alszik, rögtön felköltöm.

— Nincs rá szükség, kaczagott a másik szobából Magda. Nem vagyok en olyan lusta mint a myennek Mari I-fest.

A következő perczen már Déri előtt állott.

— Itt vagyok aram, köszönöm hogy eljött.

— Parancsoljon velem.

Kedves Pali, olyan zivessége akartok magától kérni, a mi kis-e kényes természetű.

— Szolgálatára állok, beszéljen, Folyt. köv.

Foulard-selyem-ruha

8 frt 40 krtól

feljebb! — 14 méter — póstabér és vámmentesen. Minták kiválasztásra, nemkülönbén fekete, fehér és szines »Henneberg-selyem« blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., SELYEMGYÁROS, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari szállító.

**Biztos
kereset**

kinálkozik jó beszélő-
képességgel bíró, tisztességes személyeknek, kik állandó lakhelyükön az 1883. évi XXXI. tcz. értelmében sorsjegyeknek, allampapírok-nak részletfizetésre való eladá-ával foglalkozni kívánnak.

„MERCUR“
váltóüzleti
részvénytársaság
BUDAPEST
Arany-János-
utca 31.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

 diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

 SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

==== Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ====

==== Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik. ====

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára **DEBRECZENBEN**, (Tisza-palota.)

Nyomatott Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.